

Quickscan flora en fauna

Erfontwikkeling Hessenweg 15, Hummelo

Projectnummer: 200941
Datum: 7-9-2020
Projectleider: N. Otten
Opgesteld: N. Otten
Gecontroleerd: M. Hoofd

Inleiding

De opdrachtgever is voornemens om op het erf aan de Hessenweg 15 te Hummelo twee monumentale schuren inpandig te renoveren en twee oude schuren te slopen. De monumentale schuren doen momenteel dienst als woning, opslagruimte en nachtverblijf voor schapen. De te slopen schuren bestaan uit een werktuigenberging en een oude melkveestal. Het is de bedoeling om in de monumentale schuren verschillende woningen te realiseren. Voor deze ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan natuurwetgeving en -beleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

De eerste stap in deze toetsing is de quickscan flora en fauna. De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en -beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Huidige situatie en ontwikkeling

Binnen het plangebied is een tweetal met elkaar verbonden monumentale schuren aanwezig welke voornamelijk inpandig zullen worden gerenoveerd. De schuren beschikken beide over enkelsteens muren en niet geïsoleerde daken welke enkel bestaan uit een pannendak zonder een vorm van onderliggend materiaal. Bij het inpandig renoveren worden spouwmuren gecreëerd door binnen deze schuren wanden te plaatsen waartussen isolatie materiaal zal worden geplaatst. Daarnaast zullen ook de daken moeten worden geïsoleerd, hierbij wordt mogelijk de gehele dakconstructie vervangen. Naast deze monumentale schuren wordt een oude melkveestal en een in slechte staat verkerende werktuigenberging gesloopt. Dit betreffen eveneens bouwwerken met enkelsteens muren. Het dak van de melkveestal bestaat uit enkelzijdige beplating. De werktuigenberging is voorzien van een enkelzijdig pannendak. De werktuigenberging zal hieropvolgend opnieuw worden opgebouwd, daarnaast zal ook een nieuwe schuur worden gerealiseerd ter hoogte van de kuilvoerplaten in het oosten van het plangebied, deze kuilvoerplaten zullen helemaal worden weggehaald. Als laatste zijn er in het zuidwesten nog enkele paardenboxen aanwezig welke gehandhaafd blijven. De omgeving van het plangebied bestaat veelal uit kleinschalige agrarische gronden welke in veel gevallen worden afgewisseld door bosschages, houtwallen en hagen.

Afbeelding 1: Plangebied, erf Hessenweg 15 te Hummelo (ESRI, 2020).

Afbeelding 2: Impressie plangebied, 26-08-2020.

Methode

Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie. De landelijke verspreidingsinformatie uit de NDFF is geraadpleegd om na te gaan voor welke soorten het plangebied een functie heeft. Eveneens is gebruik gemaakt van gegevens uit atlassen om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen.

Veldbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de situatie beoordeeld op de geschiktheid voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is op 26-08-2020 uitgevoerd door N. Otten, ecologisch adviseur van Eelerwoude. Ten tijde van het veldbezoek waren de weersomstandigheden 18°C, betrokken weer en een windkracht van 3 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Bescherming van gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten

Natura 2000-gebieden worden beschermd door de Wet natuurbescherming, onderdeel gebieden. Op ruim 7 kilometer afstand ligt het meest nabije Natura 2000-gebied Rijntakken. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de aard van de ruimtelijke ontwikkeling worden negatieve effecten op beschermde natuurwaarden van het Natura 2000-gebied niet verwacht. Er is geen aanleiding voor een verdere toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel gebieden, op basis van niet stikstof-gerelateerde effecten.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een AERIUS-berekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Echter is de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied dusdanig groot en de geplande ontwikkeling dusdanig klein dat niet wordt verwacht dat de sloop en renovatie een significante invloed heeft op habitattypen van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Bescherming van houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet aan de orde.

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De Groene Ontwikkelingszone (GO) bestaat uit terreinen met een andere bestemming gelegen in de voormalige EHS. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van het GNN geldt het 'nee, tenzij'-principe.

In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied zelf maakt geen onderdeel uit van het GNN. Het plangebied valt echter wel in de Groene Ontwikkelingszone (GO) van de provincie Gelderland (afbeelding 4). Bij uitbreiding van bestaande functies wordt een onderscheid gemaakt naar de omvang van de uitbreiding, omdat dit rechtstreeks verband houdt met het effect ervan op de kernkwaliteiten. Bij uitbreiding van bestaande functies wordt in het GO beleid onderscheid gemaakt naar de omvang van de uitbreiding. Als er sprake is van een grootschalige uitbreiding met meer dan 30 procent (huidige bestemming), dan is deze uitbreiding mogelijk onder de voorwaarde dat deze gecombineerd wordt met een substantiële versterking van de kernkwaliteiten. (Provincie Gelderland, 2020).

De voorgenomen ontwikkelingen binnen het plangebied en het betreffende GO gebied is minder dan 30 procent. Substantiële versterking van de kernkwaliteiten is hier niet noodzakelijk. Een toetsing aan het GNN/GO beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Afbeelding 4: Ligging plangebied ten opzichte van het GNN (donker groen) en de GO (licht groen) (Provincie Gelderland, 2020).

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming onderdeel soorten gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet verbiedt onder meer om beschermde soorten (opzettelijk) te verstoren, doden, vervoeren, bezit en handel. Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.

De beschermde soorten zijn verdeeld in drie beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn
Alle vogels en vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn;
- Beschermingsregime "andere soorten"

Planten

Er zijn tijdens het veldbezoek in het plangebied diverse algemene soorten planten waargenomen. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied wordt het voorkomen van beschermde plantensoorten hier ook niet verwacht.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor beschermde flora is niet aan de orde.

Vleermuizen

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Verblijfplaatsen

Door de bouwkundige eigenschappen van de gebouwen kunnen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen op voorhand worden uitgesloten. De kapschuur bestaat uit houtwerk met pengat verbindingen en een pannendak zonder onderliggende isolatie. Daarnaast is de werktuigberging aan de oostkant in zijn geheel open waardoor er binnen een ongunstig microklimaat wordt gecreëerd door tocht. Daarnaast ontbreken wegkruipmogelijkheden. Ditzelfde geldt voor de oude melkveestal, door het ontbreken van dubbele beplating en een spouwmuur heeft het pand zo goed als geen isolerende werking en geen wegkruipmogelijkheden. De monumenten zijn in de huidige staat eveneens ongeschikt als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen om dezelfde redenen als benoemd bij de werktuigberging en de melkveestal. Vanuit de binnenkant van de monumenten bekeken zijn de onderkanten van dakpannen en de buitenmuur direct zichtbaar. Hier zijn voor vleermuizen geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig, daarnaast zijn deze monumenten slecht geïsoleerd. Verblijfplaatsen ontbreken in de te slopen en te renoveren gebouwen. Nader onderzoek of een ontheffing is daarom niet noodzakelijk.

Vliegroute en foerageergebied

Het plangebied is matig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, een groot gedeelte is verhard en opgaande beplanting is slechts beperkt aanwezig. De omgeving is wel erg geschikt. Dit komt door de aanwezigheid van veel kleinschalige landschapselementen rondom het erf. Dergelijke elementen vallen buiten de geplande ontwikkelingen welke zich beperken tot het erf. Naast foerageergebied gebruiken vleermuizen vliegroutes om zich te langs te verplaatsen. Dergelijke vliegroutes kunnen bestaan uit rijlaanbeplanting, bosranden of andere lijnvormige elementen. Dergelijke elementen zijn binnen het plangebied niet aanwezig en worden derhalve niet aangetast. De ontwikkeling heeft geen negatieve effecten op foerageergebieden. Nader onderzoek of een ontheffing is daarom niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen en literatuurgegevens worden voornamelijk algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied verwacht zoals ree, vos, egel en diverse algemene muizensoorten. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast gebruikt een aantal het plangebied mogelijk als migratieroute. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en vallen onder het beschermingsregime “andere soorten”. In de provincie Gelderland is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht.

In de omgeving van het plangebied komen ook beschermde grondgebonden zoogdieren voor zonder vrijstelling. Het gaat hierbij om boommarter, das, eekhoorn en steenmarter. Van deze soorten zijn in het plangebied en de directe omgeving geen verblijfplaatsen waargenomen in de vorm van dassenpijpen, nesten van eekhoorn of geschikte holtes voor boom- en steenmarter. Omdat het grootste gedeelte van het erf bestaat uit verharding is er binnen het plangebied geen essentieel foerageergebied aanwezig voor bovenstaande soorten zonder provinciale vrijstelling.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor zoogdieren niet aan de orde.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Broedvogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten zijn waargenomen dan wel te verwachten: Houtduif, merel, roodborst, zanglijster, zwartkop, tjiftjaf en winterkoning.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken, zoals roofvogels en uilen, zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. In de open werktuigenberging hangt wel een nestkast bedoeld voor kerkuil, deze is gecontroleerd door de lokale uilenwerkgroep en is in het jaar 2020 niet gebruikt. Het is wel mogelijk dat de nestkast geregeld wordt gebruikt door een solitair dier, dit betreft echter geen vaste verblijfplaats omdat deze onder andere bij controles niet is vastgesteld. Daarnaast zijn er geen braakballen of kruitstrepen vastgesteld onder de kast of in een ander bouwwerk binnen het erf. Na het slopen van de schuur zal de kast een nieuwe plek krijgen op het erf waardoor de nestkast beschikbaar blijft. Braakballen of uitwerpselen van andere soorten met jaarrond beschermde nesten zijn eveneens niet aangetroffen binnen het plangebied.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als zwarte roodstaart, boerenwaluw, koolmees, pimpelmees en groene specht. Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om maximaal enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. Er zijn in de omgeving voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Effecten

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, of nesten van vogels wegnemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Deze verbodsbepalingen kunnen in veel situaties worden voorkomen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen.

In de zuidoostelijke monumentale schuur broed momenteel ongeveer drie paar boerenwaluw. Deze soort is grotendeels verdwenen doordat op het erf vrijwel geen vee meer wordt gehouden. Door het houden van schapen rondom het plangebied zijn er nog enkele broedparen aanwezig gebleven of teruggekomen. Naast boerenwaluw zouden er ook nesten van andere broedvogels als winterkoning, koolmees of pimpelmees aanwezig kunnen zijn binnen de schuren of het hierin aanwezige opgeslagen materiaal. Het wordt aangeraden om buiten het broedseizoen de schuren geheel af te sluiten of de sloop en renovatiewerkzaamheden geheel buiten het broedseizoen uit te voeren. Deze laatste optie heeft sterk de voorkeur omdat hiermee geheel wordt voorkomen dat er schade wordt berokkend aan in gebruik zijnde nesten van broedvogels. Door de aanwezigheid van boerenwaluw dient rekening gehouden te worden met een verlenging van het broedseizoen tot en met 1 september.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor vogels niet aan de orde. Bij de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met in gebruik zijnde nesten van vogels. Dit kan door geheel buiten het broedseizoen (verlenging mogelijk tot 1 september) te werken of buiten het broedseizoen de schuren geheel ontoegankelijk te maken.

Reptielen

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

Amfibieën

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zijn geen waterelementen aanwezig.

De ingreep zal naar verwachting nauwelijks leiden tot een verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

In de omgeving van het plangebied komen ook enkele soorten zonder provinciale vrijstelling voor als poelkikker en kamsalamander (NDFF, 2020). De voortplantingswateren bevinden zich waarschijnlijk in het zuidelijker gelegen Hagenbos. Essentieel landbiotoop in houtwallen of bosschages is mogelijk aanwezig rondom het erf maar niet op het erf zelf. De ontwikkeling heeft daarom geen negatieve effecten op poelkikker en kamsalamander. Nader onderzoek of een ontheffing is dan ook niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

Vissen

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

Ongewervelden

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel en platte schijfhoorn niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

Conclusie

Broedvogels

Bij het slopen en renoveren van de schuren dient rekening te worden gehouden met in gebruik zijnde nesten van broedvogels. Dit kan gedaan worden door geheel buiten het broedseizoen werken of buiten het broedseizoen de schuren geheel ontoegankelijk te maken. Deze broedperiode loopt doorgaans van 1 maart tot en met 15 juli, door de aanwezigheid van een laat broedende soort als boerenzwaluw zou deze periode op kunnen lopen tot en met 1 september.

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

De voorgenomen ontwikkelingen binnen het plangebied en het betreffende GO gebied is minder dan 30 procent. Substantiële versterking van de kernkwaliteiten is hier niet noodzakelijk. Een toetsing aan het GNN/GO beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Literatuur

AERIUS. (2020). *AERIUS calculator*. Opgehaald van calculator.aerius.nl: <https://calculator.aerius.nl/>

ESRI. (2020). ArcMap. Nederland.

NDFF. (2020). *uitvoerportal*. Opgehaald van ndff-ecogrid.nl: <https://ndff-ecogrid.nl/>

Provincie Gelderland. (2020). *Kernkwaliteiten GNN GO*. Opgehaald van gelderland.maps.arcgis.com: <http://gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc>